

Lietuvos filosofijos problemos ir išvalgos

SUDARYTOJO ŽODIS

Lietuvos filosofija – tiek naujas, tiek senas mokslas. Viena, jis įgavo plėtros impulsą laisvoje politinėje aplinkoje, kuri tapo įmanoma po nepriklausomybės atkūrimo Lietuvoje, kita, šis mokslas turi šimtametes ištakas. Nuo filosofijos minties raidos neatsiejamas Lietuvos europėjimas įsisavinant krikščioniškąją civilizaciją ir laisvėjimas siekiant politinio savarankumo. Maža to, filosofija neatsiejama nuo tautos aspiracijų, istorinio matymo ir kalbos. Filosofija – tiek viešo gyvenimo forma, tiek jo katalizatorius. Filosofiją, kuri apeliuoja į bendriausius dalykus, galima laikyti komunikacijos kanalu tarp mąstymo centro ir pakraščių. Filosofija svarbi ne tik dėl poveikio viešajam gyvenimui, bet ir dėl ypatingo statuso kitų mokslų atžvilgiu: ji ne tik atidalijo savo žemes kitiems mokslams, bet iki šiol lieka svarbi apmąstant bet kokio mokslo ribas, metodus ir raidos tendencijas, t. y. ji nepamainoma žvelgiant į bet koki mokslą iš šalies kaip į tam tikrą visumą.

Nagrinėjant filosofijos tam tikrame regione nueitą kelią, iškyla ne tik ryšiai su filosofijos madas diktuojančiu mąstymu, bet ir savitos „išcentrinės“ tendencijos ar mokyklų užuomazgos. Drauge filosofinės išvalgos atspindi ir ryšius su kitais, ypač humanistikos, mokslais, todėl šis numeris skirtas apmąstyti Lietuvos filosofijos pastarojo dvidešimtmečio problemas, išvalgas ir perspektyvas. Kadangi filosofijos raida neatsiejama nuo mokslinių žurnalų – filosofinės minties tribūnos, – dingstis tam tapo kiek pavėluotai minimas žurnalo *Filosofija. Sociologija* 20-metis. Nuošalyje neliko ir paties žurnalo – Lietuvos filosofijos pakraščio – nueitas kelias bei tendencijos.

Skirsnėje „*Filosofijos. Sociologijos 20-metis*“ iš skirtingo nuotolio (Marso ir Lietuvos) apžvelgiamas žurnalo kelias yra palyginamas tiek su kitų žurnalų politika, tiek su Vakarų mokslo tendencijomis. Skirsnėje „Lietuvos filosofija: istorija, ribos ir problemos“ iš tam tikros istorinės perspektyvos apmąstomi įvairūs Lietuvos filosofijos pjūviai. Galiausiai skirsnėje „Lietuvos filosofijos ir sociologijos pakraščiai“ nagrinėjamos retai prisimenamos Lietuvos filosofijos ir sociologijos figūros.

TOMAS KAČERAUSKAS

The problems and insights of Lithuanian philosophy

EDITORIAL

Lithuanian philosophy is both new and old. On the one hand, it gained an impulse for development in free political environment that became possible when Lithuania regained its independence. Next, this science has centuries-old origins. Lithuanian Europeanization absorbing Christian civilization and liberation for political independence are inseparable from the development of the philosophical idea. Furthermore, philosophy is an integral part of nation aspirations, historical vision and language. Philosophy is both a form of public life and its catalyst. Philosophy that appeals to common subjects can be considered as a communication channel between the center and periphery of thinking. Philosophy is important not only for a significant impact on public life, but also for its special status in respect of other sciences. Philosophy has divided its land among other sciences and still remains relevant for reflecting the limits of any science, techniques and development trends. It is irreplaceable when looking at any science as an entirety.

Analyzing the distance, covered by philosophy in a certain region, not only relations with sense dictating philosophy trends, but also unique “centrifugal” tendencies or school beginnings arise. At the same time, the philosophical insights reflect relations with other sciences, especially when speaking about the humanities. Therefore, this issue of the journal is intended to reflect the problems, insights and perspectives of Lithuanian philosophy in the last twenty years. Since the evolution of philosophy is inseparable from the scientific journals – the philosophical idea tribune – belatedly celebrated 20th anniversary of the scientific journal *Philosophy. Sociology* has become a pretext for this. The trends and 20-year activities of this journal – the rim of Lithuanian philosophy – have not been forgotten at the conference.

The section “*Philosophy. Sociology* 20th anniversary” reviews from different distances (Mars and Lithuania) the path of the journal that is compared with other scientific journals policy and trends of Western science. Various aspects of Lithuanian philosophy are considered from a historical perspective in the section “Lithuanian Philosophy: history, limits and problems”. Finally, seldom remembered Lithuanian philosophy and sociology figures are described in the section “Lithuanian philosophy and sociology of the periphery”.

TOMAS KAČERAUSKAS